

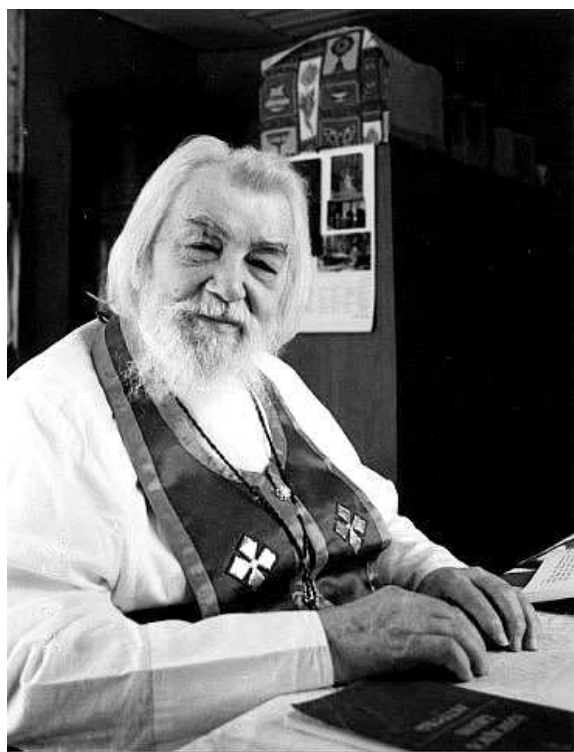
Arhim. Ioan Krestiankin

Unui fiu duhovnicesc necunoscut
Mărturii de înțelepciune duhovnicească

Traducere din limba rusă
DENIS CHIRIAC

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Editura Doxologia
2016

Cuprins

Nota traducătorului	11
Părintele Ioan Krestiankin, degetul Dumnezeieștii Pronii. Breviar biografic	19

Partea I

Cuvântul I <i>Tainic</i>	29
Cuvântul al II-lea <i>Tot atât de tainic</i>	30
Cuvântul al III-lea <i>Despre sabia lui Dumnezeu</i>	31
Cuvântul al IV-lea <i>Ajutor de la Dumnezeu</i>	33
Cuvântul al V-lea <i>Cel mai scurt și totodată cel mai lung</i>	35
Cuvântul al VI-lea <i>Despre neazuri și boli</i>	36
Cuvântul al VII-lea <i>Despre același lucru</i>	38
Cuvântul al VIII-lea <i>Despre „circ”</i>	40
Cuvântul al IX-lea <i>Despre vrăjmașul nostru sufleur</i>	42

Cuvântul al X-lea	
<i>Despre același lucru</i>	44
Cuvântul al XI-lea	
<i>Despre același lucru</i>	46
Cuvântul al XII-lea	
<i>Despre pregetare</i>	48
Cuvântul al XIII-lea	
<i>Despre aparențe</i>	50
Cuvântul al XIV-lea	
<i>Despre nevoința arbitrară</i>	52
Cuvântul al XV-lea	
<i>Despre un „dar” important</i>	54
Cuvântul al XVI-lea	
<i>Despre renegarea credinței</i>	55
Cuvântul al XVII-lea	
<i>Despre inspirațiile vrăjmașului</i>	57
Cuvântul al XVIII-lea	
<i>Despre un singur minut</i>	59
Cuvântul al XIX-lea	
<i>Despre numai o singură zi</i>	61
Cuvântul al XX-lea	
<i>Despre păun și despre găina udă</i>	62
Cuvântul al XXI-lea	
<i>Despre singurătate</i>	63
Cuvântul al XXII-lea	
<i>Despre viața de zi cu zi</i>	64
Cuvântul al XXIII-lea	
<i>Despre pronia lui Dumnezeu</i>	66
Cuvântul al XXIV-lea	
<i>Despre același subiect</i> <i>la Sfântul Filaret al Moscovei</i>	68
Cuvântul al XXV-lea	
<i>Ce reprezintă omul pentru Dumnezeu</i>	70
Cuvântul al XXVI-lea	
<i>Despre îngerul păzitor</i>	71
Cuvântul al XXVII-lea	
<i>Despre frământările omenești</i>	73

Cuvântul al XXVIII-lea	
<i>Despre căile care duc la Dumnezeu</i>	75
Cuvântul al XXIX-lea	
<i>Între a auzi și a asculta</i>	76
Cuvântul al XXX-lea	
<i>Despre tăinuire</i>	78
Cuvântul al XXXI-lea	
<i>Despre libertatea duhovnicească</i>	81
Cuvântul al XXXII-lea	
<i>Despre cruce</i>	83
Cuvântul al XXXIII-lea	
<i>Despre crucea Rusiei</i>	85
Cuvântul al XXXIV-lea	
<i>Despre semnul crucii</i>	87
Cuvântul al XXXV-lea	
<i>Despre pocăință</i>	88
Cuvântul al XXXVI-lea	
<i>Despre rugăciune</i>	91
Cuvântul al XXXVII-lea	
<i>Despre rugăciunea lui Iisus</i>	93
Cuvântul al XXXVIII-lea	
<i>Despre Numele Sfânt</i>	95
Cuvântul al XXXIX-lea	
<i>Despre smerenie</i>	96
Cuvântul al XL-lea	
<i>Două rugăciuni ale Sfântului Teofan</i>	98
Cuvântul al XLI-lea	
<i>Despre Sfânta Biserică</i>	99
Cuvântul al LXII-lea	
<i>Despre noii martiri ai Rusiei</i>	101
Cuvântul al XLIII-lea	
<i>Despre puterea Tainelor lui Dumnezeu</i>	103
Cuvântul al XLIV-lea	
<i>Despre ascultare</i>	104

Cuvântul al XLV-lea	
<i>Despre duhovnic</i>	105
Cuvântul al XLVI-lea	
<i>Despre epitimie</i>	107
Cuvântul al XLVII-lea	
<i>Despre educație</i>	108
Cuvântul al XLVIII-lea	
<i>Despre familie</i>	110
Cuvântul al XLIX-lea	
<i>Despre căsătorie</i>	113
Cuvântul al L-lea	
<i>Despre părinți</i>	115
Cuvântul al LI-lea	
<i>Soțului neofit</i>	117
Cuvântul al LII-lea	
<i>Despre copii</i>	118
Cuvântul al LIII-lea	
<i>Despre tinerețe</i>	121
Cuvântul al LIV-lea	
<i>Despre bătrânețe și apa cea vie</i>	123
Cuvântul al LV-lea	
<i>Despre vremurile actuale</i>	125
Cuvântul al LVI-lea	
<i>Despre creație</i>	127
Cuvântul al LVII-lea	
<i>Despre dragoste și „poveștile de dragoste”</i>	128
Cuvântul al LVIII-lea	
<i>Despre moarte și pomenirea morții</i>	130
Cuvântul al LIX-lea	
<i>Despre muncă</i>	132
Cuvântul al LX-lea	
<i>Despre faptul că nu se cuvine</i> <i>să o facem pe învățătorii</i>	134
Cuvântul al LXI-lea	
<i>Despre putere și despre Sfântul Ierarh Non</i>	135

Cuvântul al LXII-lea	
<i>Despre superiori</i>	137
Cuvântul al LXIII-lea	
<i>Despre patria noastră</i>	138
Cuvântul al LXIV-lea	
<i>Către scriitori</i>	140
Cuvântul al LXV-lea	
<i>Despre tehnică</i>	141
Cuvântul al LXVI-lea	
<i>Despre sfârșitul lumii</i>	142
Cuvântul al LXVII-lea	
<i>Despre Sfântul Mucenic Cornelia</i>	144
Cuvântul al LXVIII-lea	
<i>Despre oamenii lui Dumnezeu</i>	146
Cuvântul al LXIX-lea	
<i>Despre corăbioara vieții</i>	148
Cuvântul al LXX-lea	
<i>Despre aniversarea intrării în monahism</i>	149

Partea a II-a

<i>Care este temeiul credinței noastre</i>	153
<i>De ce trebuie să frecventăm biserica</i>	156
<i>Îndrumări pentru spovedanie</i>	158
<i>Șapte duhuri necurate</i>	166
<i>Cuvânt despre fapta bună mărunță</i>	174
<i>Despre amintirea morții</i>	184
<i>Ce se petrece înăuntrul nostru</i> (După cartea Sfântului Teofan Zăvorâtul „Viața lăuntrică”)	188

<i>Despre cele șapte înflăcărări ale duhului</i> (După scrierile lui Ioan Șahovski Arhiepiscopul de San-Francisco)	194
<i>Despre vremurile noastre</i>	200
<i>Despre Rusia</i>	207
<i>Din testamentul duhovnicesc</i>	208

Nota traducătorului

„Mângâiați, mângâiați poporul meu” (Is. 40, 1) – repeta cu insistență unul dintre cei mai cunoscuți stareți ruși contemporani, Arhimandritul Ioan Krestiankin. Iar glasul său voinic părea să spună drama întregii lui patrii, părea că plânge plânsul lumii întregi.

De câte ori nu auzim astăzi afirmația: „Vremurile sfinților au trecut demult. Oamenii de acum sunt extrem de neputincioși. Unde mai sunt astăzi marii giganți ai duhului, ca Sfinții Antonie și Macarie cel Mare, ori ca Sfinții Serghie de Radonej și Serafim de Sarov? Sfinți de talia lor nu mai pot să existe în vremurile noastre!”. Dar Duhul Sfânt lucrează și naște mereu noi sfinți, la fel de unici ca și Dumnezeu Căruia i-au slujit, căci Mântuitorul Hristos, așa cum ne spune Evanghelia, „ieri și azi și în veci este același” (Evr. 13, 8).

Domnul ne mângâie și nu ne lipsește nici în vremurile de acum de comuniunea cu sfinții, cu oamenii care încă din timpul vieții lor au urcat pe picul duhovnicesc al Taborului. Creșterea lor în Duhul Sfânt i-a transfigurat, iar noi, văzând asemenea persoane, nu ne dorim decât un lucru – să stăm la picioarele lor. Egumenul Savatie Rudakov, fiul duhovnicesc al Starețului Ioan

Krestiankin, ctitorul și duhovnicul Pustiei Sfântul Trifon din Verhne-Ciusovsk, așezământ întemeiat de acesta cu binecuvântarea Părintelui Ioan, își amintea emoționat: „La una dintre întâlniri, noi, eu și un preot pe care îl cunoșteam, stăteam la picioarele Părintelui Ioan Krestiankin; cunoștința mea în partea dreaptă, iar eu în partea stângă. Simțeam un singur lucru în momentul acela: pace și bucurie în suflet. Nici o urmă de gânduri tulburătoare, nici o îngrijorare, nici o grijă legată de viitor. Acum îi înțeleg pe Apostolii care voiau să rămână acolo, pe Tabor, alături de Domnul. Experimentasem aceeași stare alături de Părintele Ioan. Acesta a fost Taborul meu duhovnicesc”.

Pentru a înțelege importanța operelor scrise ale Părintelui, este suficient să consultăm un fragment din scrisoarea Sanctității Sale Alexie al II-lea, Patriarhul Moscovei și al Întregii Rusii, al cărui conținut ilustrează părerea despre cartea *Întâlnirea cu Starețul**: „Vă mulțumesc pentru poziția permanent fermă în vederea susținerii ierarhiei Bisericii în fața provocărilor legate de frica eshatologică [...] și a altor pericole false. Mi-a plăcut foarte mult afirmația dumneavoastră despre internet: «totul depinde de om, deoarece omul însuși poate alege ceea ce este bun, util și veșnic sau poate folosi ceea ce dăunează sufletului: păcatul, răul». Să vă ocrotească, dragă Părinte, milostivirea și ajutorul lui Dumnezeu în toate zilele și în toți anii vieții sfinției voastre, spre bucuria celor care vă iubesc”.

* *Видевшее Свет вечерний. Встреча со старцем, Свято-Успенский Псково-Печерский Монастырь, 2004 г., 156 с.*

Veacul Părintelui Ioan a inclus trei etape relevante pentru istoria Bisericii și a poporului rus: sfârșitul epocii patriarhale a Rusiei Ortodoxe, epoca distructivă a ateismului militant și epoca începutului renașterii Rusiei, a întoarcerii ei la credință. Starețul Ioan Krestiankin a reprezentat practic tradiția vie a Bisericii Ortodoxe Ruse din timpul său.

Oamenii i se plâneau de aparente probleme duhovnicești, de aspecte prea mărunte, lipsite de importanță, ascunzând sau necunoscând cauzele reale ale provocărilor cu care se confruntau. El însă reușea să-i facă omului o radiografie generală prin puterea Sfântului Duh, reușind astfel să stabilească problemele reale și acționând în consecință. Din cauza aceasta, pe moment, vizitatorii lui aveau adesea impresia că Părintele „bate câmpii”, că nu îi înțelege, deși simțeau că în fața lui deveneau practic transparenți, că nu mai era nevoie să se menajeze, să apeleze la diverse artificii de gândire și de comportament pentru a-l impresiona. Vizitatorii lui înțelegeau din privirea lui iubitoare că Părintele știa, știa totul, iar uneori știa mai mult decât era în stare să suporte. Știind adevărul, el acționa cu o delicatețe aparte.

Cu toate acestea, nu îi plăcea când era numit stareț. Odată, le-a spus credincioșilor: „Nu confundați starețul cu un bătrân. Există bătrâni diferiți: unii au 80 de ani, alții 70, ca și mine, iar alții 60; există și bătrâni mai tineri. Dar stareții reprezintă binecuvântarea lui Dumnezeu pentru oameni. Și noi nu mai avem stareți. Aleargă prin mănăstire vreun bătrânel, iar noi umblăm după el. Noi trebuie să înțelegem că suntem un mare nimic și că nu trebuie nimănui, în afară de Dumnezeu. El a venit și a

suferit pentru noi, pentru mine și pentru tine. Iar noi tot căutăm vina: de vină sunt ba evreii, ba conducerea statului, ori chiar starețul mănăstirii. „Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu” – din pricina mea El a fost răstignit. „Beți – acesta este Sângele Meu” – din cauza mea El l-a vărsat. Și eu sunt părtaș la toate. Ne cheamă, ne cheamă Domnul la pocăință, ne cheamă să simțim măsura responsabilității noastre pentru neregulile din propriile vieți”.

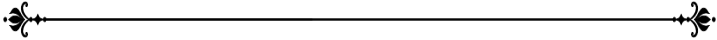
Starețul și-a ridicat vocea nu numai împotriva fără-delegilor evidente, ci și împotriva schimbărilor dăunătoare în materie de viață duhovnicească. După predicile Arhimandritului Ioan ne putem da seama foarte bine de starea morală a societății contemporane lui, deoarece el muștra neajunsurile ei spirituale. Adesea starețul numea această perioadă „timp al tulburărilor și al haosului generalizat în viața duhovnicească”^{*}.

El a vorbit mult despre „jocul egoist de-a viața duhovnicească”, lucru care se produce din pricina lipsei de dorință de a duce o viață spirituală autentică, insolubil legată de lucrul asupra propriei persoane și de renegare.

Părintele a fost posesorul a numeroase harisme, pe care le ascundea cu migală de ochii lumii. Harisma profeției, a vindecării, a înainte-vederii, harisma cunoașterii inimilor. El a fost un mare rugător al pământului rus.

^{*} Архимандрит Иоанн (Крестьянкин), *На Покров Пресвятой Владычицы нашей Богородицы и Приснодевы Марии*//Слово со крестом. Духовные поучения, 1990-1998 годов, МРЗ диск, М.: ООО «Деоника», 2008.

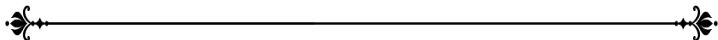
Cuvântul I

Tainic

Există Cineva care cunoaște toate grijile tale. De Dânsul nu se ascunde nici un gând tulburător. El știe că grijile provoacă suferințe și de aceea vrea întotdeauna să ne ajute. El promite să ia asupra Sa toate grijile noastre. Am putea avea ceva mai bun? El vrea să elimine tot ce ne împovărează. El vrea să continue pentru noi drumul, acolo unde noi nu mai vedem vreo posibilitate să o facem. El vrea să schimbe orice împrejurare care ne împovărează. El vrea să ne trimită un ajutor. De aceea, lasă toate grijile tale în seama Lui. Mulțumește-I pentru faptul că ia asupra Sa povara și te ajută în marile necazuri care acum te întristează. Astfel, inima ți se va umple de pace.

Cuvântul al III-lea

Despre sabia lui Dumnezeu

Nu avem pace... Nu avem pace niciodată. Și Domnul a adus în lume nu pacea, ci sabia. Și iată că această sabie a lui Dumnezeu pătrunde până în cele mai tainice profunzimi, iar liniștea, mângâierea și înțelegerea celor ce se întâmplă le aflăm doar în credință, doar cu Dumnezeu și în Dumnezeu. Să vă dea Dumnezeu această înțelegere esențială, și sufletul va tânji să trăiască în pace numai cu Dumnezeu, doar pentru Dumnezeu și pentru oameni. Dumnezeu să vă înțeleptească!

*

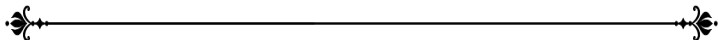
Tot ceea ce se întâmplă în lume nu este ceva neașteptat. Toate trebuie să se împlinescă, a Doua Venire se apropie, iar oamenii se vor putea mântui, după făgăduința Domnului, până în ultimele zile ale lumii. Unii se vor mântui, iar alții vor pieri. Iar cea mai importantă lucrare mântuitoare a lor va fi să-și păstreze credința. Dacă nu este credință, nu există nici mântuire.

Așa ne vom petrece întreaga viață: în luptă cu noi înșine și cu vrăjmașul. Această luptă va continua până la sfârșitul zilelor noastre. De liniște vom avea parte, cu mila lui Dumnezeu, doar după moarte. Pe pământ nu există raiul și nici noi nu suntem îngeri.

*

Lumea întregă se va răscula împotriva celui care va îndrăzni să-i vadă adevărata față, împotriva celui care va începe să vadă tot ce-l înconjoară prin prisma Legii lui Dumnezeu. Aș avertiza doar în privința unor manifestări fățarnice ale concepțiilor creștine, apărute la voi – aceasta ar fi un furt a ceea ce nu ați făcut încă să devină proprietatea dumneavoastră. Nici nu trebuie să le vorbiți altora despre Dumnezeu, atunci când ei nu au pre-dispoziție să audă ceva despre El; îi veți provoca să hulească. Nu vă grăbiți, rugați-vă pentru cei pe care ați vrea să-i ajutați și încredințați-i lui Dumnezeu. Doar puterea și autoritatea Lui sunt reale, iar ale noastre – aparente.

Cuvântul al IV-lea

Ajutor de la Dumnezeu

De obicei, ajutorul omenesc este neputincios, el se epuizează foarte repede, iar omul I se adresează lui Dumnezeu.

*

Viața din trecut nu poate fi schimbată și nici ștersă ca și cum nu ar fi existat.

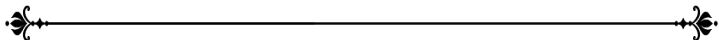
*

Mântuitorul a venit să-i mântuiască pe cei păcătoși, iar când s-a înmulțit păcatul, a prisosit și harul. Atâția oameni, care păreau că s-au împotmolit în abisul celor mai cumplite păcate, au primit acum un imbold mântuitor de la Dumnezeu pentru renașterea sufletului. Au primit impulsul, iar mai departe trebuie să conștientizeze

minunea iubirii lui Dumnezeu care le va transfigura viața. Ei nu trebuie să se îngâmfe pentru darul primit, ci să-și conștientizeze propria păcătoșenie totală, propria neputință absolută de a se curăța de scabia leprei, care le-a afectat întreaga ființă, și să-și cultive recunoștința nesfârșită față de Dumnezeu, încrederea în puterea și milostivirea Lui în privința viitorului lor.

Ceea ce le aparține este doar dorința și efortul după putere, nu unul extrem de mare, căci nu poți să ceri de la tine ceea ce în momentul de față nu-ți stă în putere.

Cuvântul al VI-lea

Despre necazuri și boli

Acum, când s-au împuținat povățuitorii duhovni-cești și a slăbit credința credincioșilor, Domnul le-a dat oamenilor niște îndrumători imparțiali care îi vindecă, îi învață și îi înțelepțește – greutățile vieții – necazurile și bolile. Mîntea omenească este insidioasă, inima i-a devenit vicleană, omului îi este greu să-și controleze acțiunile, iar Domnul, știind acest lucru, i-a oferit un medicament amar pentru bolile lui sufletești – bolile fizice.

*

Domnul este milostiv, El ne povățuiește acum [direct] mai des ca altădată, însă toate medicamentele [pe care ni le administrează] provoacă întristare și durere. Am făcut prea multe greșeli înainte de a ne gândi la Dumnezeu.

Adesea se întâmplă așa: omul se desprinde de la Izvorul vieții, făcând fapte necuvenite, și i se îmbolnăvește sufletul; iar dacă persistă în cădere – i se îmbolnăvește și trupul.

*

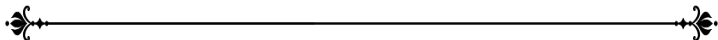
Iată că a venit chemarea lui Dumnezeu sub forma unei boli. Răspundeți-I. Nu cumva aveți păcate grave? Sunteți cununați? Nu ați făcut vreun păcat de moarte?

Nu deznădăjduiți! Întoarceți-vă la Domnul cu toată ființa voastră – suflet (simțire), inimă și minte – și veți vedea minunea milostivirii lui Dumnezeu asupra voastră.

*

Cred că bolile sunt cele mai prețioase și cele mai promițătoare nevoințe duhovnicești, fiindcă nimic nu-l smerește pe om atât de mult ca bolile.

Cuvântul al VII-lea

Despre același lucru

Cum nu există fum fără foc, așa nu există boală fără păcat.

*

Noi toți avem același sfârșit, pe care-l cunoaștem cu toții: prin porțile morții vom intra în veșnicie. Iar bolile sunt telegrame de înștiințare ca să nu uităm ce este mai important în viață. Și aceasta nu înseamnă că trebuie să umblăm cu sentimentul fatalității zilei noastre de mâine. Acest lucru ne îndeamnă să ne raportăm viu și responsabil la timp. Trebuie să ne spovedim, să participăm la Sfântul Maslu, să ne împărtășim, și, fără a cădea în filosofări, presupuneri și planuri omenești, să ne încredințăm voii lui Dumnezeu.

Suportarea bolilor v-a umplut sufletul pe neobservate de virtuți, iar prin acestea și de har – acesta este pustiul fără de care este imposibil să ne eliberăm de propriul egoism și să ne apropiem de Dumnezeu. Nu vă fie frică de nimic. În orice împrejurare alergați la Dumnezeu prin Tainele Lui.

*

Greu îi este celui bolnav și mare este nevoința lui, dar aceeași măsură i se aplică și celui care-l îngrijește.

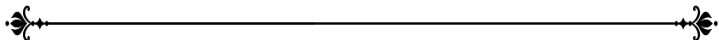
*

Toată greutatea și durerea noastră provine din faptul că noi refuzăm să acceptăm voia lui Dumnezeu și ne ținem cu insistență de a noastră. Dumnezeu ne iubește mai mult decât ne iubim noi înșine, noi nu ne pricepem deloc la cele duhovnicești și ne tot îngrijim doar de trup. Trupul însă suferă și bolește fiindcă sufletul s-a umplut de lepră.

*

Dragul meu, a venit timpul când trebuie să ne închinăm înaintea fiecărui necaz și să-i sărutăm mâna, căci doar necazurile ne mai mijlocesc mântuirea.

Cuvântul al VIII-lea

Despre „circ”

Iar tu, prin împrăștierea duhului tău, continui să dărâmi ceea ce Domnul zidește în tine prin pronia Sa dumnezeiască. Din partea ta, Dumnezeu nu vrea nimic altceva, ci doar aceasta o cere: „Fiule, dă-mi inima ta”^{*} - doar manifestarea voinței tale, doar dorința ta, iar împlinitorul, proniatorul vieții tale creștine și învățătorul sufletului tău este Însuși Domnul. Mândria va găsi numaidecât o porțiță, hrănindu-se dintr-o jertfă pe care nimeni nu ți-a cerut-o. Nu trebuie să inventezi nimic, Domnul este prezent demult în viața ta și te conduce prin ea nu doar din momentul când ai conștientizat tu acest lucru. Iar tu, simțindu-I milostivirea, ai intervenit în viața ta distrugând cu încăpățănare ceea ce a zidit Dumnezeu. Tu îți manifestezi propria concepție despre lume doar de ochii lumii, [dar să știi că] și acest lucru are o definiție precisă – „a face circ”, [lucru care] ar trebui să te neliniștească. Aceasta denotă că tu inițiezi nu o lucrare lăuntrică, ci una exterioară. Iar Domnul ne spune că trebuie să intrăm în camera noastră și să ne rugăm

^{*} Cf. Pilde. 23, 26.